

Materská škola, Lazovná 32, Banská Bystrica

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE PREDPRIMÁRNE VZDELÁVANIE V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH**

Za poznáním a zábavou

1. Základné identifikačné údaje o škole

Názov materskej školy	Materská škola, Lazovná 32, Banská Bystrica
Názov ŠkVP	„Za poznáním a zábavou“
Stupeň vzdelania	Predprimárne vzdelanie
Dĺžka štúdia	Spravidla 1 – 4 roky od nástupu po plnenie povinnej školskej dochádzky
Formy a výchovy vzdelávania	Celodenná s možnosťou poldennej
Vyučovací jazyk	Slovenský
Zriaďovateľ	Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26
Dátum schválenia zriaďovateľom	13.10.2023
Miesto a dátum vydania	Banská Bystrica, dňa 27.10.2023
E – mail MŠ	ms.lazovna@banskabystrica.sk dasa.vetrakova@banskabystrica.sk
Kontakt	048/41 55 103
Dátum prerokovania na PR	31.08.2023
Dátum prerokovania v RŠ	26.10.2023
Riaditeľka materskej školy	PaedDr. Daša Vetráková pečiatka Podpis

ŠkVP vypracoval: pedagogický kolektív MŠ

Školský vzdelávací program je vypracovaný v súlade s dikciou § 7 ods. 4 Školského zákona.

Obsah

1. Základné identifikačné údaje o škole	2
2. Východiská	4
3. Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania	4
4. Vlastné zameranie školy	5
5. Učebné osnovy	8
5.1 Východiská plánovania výchovy a vzdelávania v materskej škole	9
6. Vyučovací jazyk	10
7. Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole a jeho dĺžka	10
8. Stupeň vzdelania - profil absolventa	10
9. Fomy výchovy a vzdelávania	11
10. Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania	13
11. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov	17
12. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia detí	18
13. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy	19
14. Požiadavky na profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov	20
Informačné zdroje	22

Prílohy

Dodatky

2. Východiská

*„Materská škola má dať dieťaťu taký základ,
aby malo po celý život potešenie zo vzdelania.“*

Školský vzdelávací program je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v školách podľa školského zákona. Školský vzdelávací program je vypracovaný v súlade s cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s platným štátnym vzdelávacím programom (schváleným a vydaným ministerstvom školstva).

3. Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

Poslanie materskej školy upravuje zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) podľa ktorého:

„Materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie. Pripravuje na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí.“

Poslaním materskej školy je taktiež dopĺňať rodinnú výchovu a rozvíjať na elementárnej úrovni jednotlivé profilované emergentné (spontánne sa vynanárajúce) gramotnosti dieťaťa prostredníctvom rôzneho cieleného výchovno-vzdelávacieho zamerania. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a začlenenie do skupiny a kolektívu. Súčasťou predprimárneho vzdelávania je aj príprava dieťaťa na povinnú školskú dochádzku.

Vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v našej materskej škole sme si stanovili v súlade so všeobecnými cieľmi predprimárneho vzdelávania ustanovenými v štátnom vzdelávacom programe, ktorým je do viesť každé dieťa na konci jeho predprimárneho vzdelávania k tomu, aby v rozsahu svojich osobnostných predpokladov získalo veku primeranú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu samostatnosť a základy kompetencií dôležitých pre jeho ďalší rozvoj a učenie, pre život a vzdelávanie: základy pre zdravé sebauvedomovanie a sebaistotu, pre schopnosť byť samým sebou a zároveň sa prispôbiť životu v komunite s inými, s cieľmi výchovy a vzdelávania ustanovenými v školskom zákone, s cieľmi stanovenými v koncepčnom zámere rozvoja materskej školy, s potrebami a záujmami detí, zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov a vlastným zameraním školy. Pri plnení tohto cieľa sa budeme opierať o bohatú históriu materskej školy, tradície, dobrú spoluprácu s rodinou, flexibilitu a odbornosť pedagogických pracovníkov, ale aj výsledky hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v materskej škole. Pedagogický prístup v materskej škole bude zameraný na pozitívnu výchovu, založenú na láske a dôvere k dieťaťu.

Poslanie materskej školy budeme plniť prostredníctvom vlastných **čiasťkových cieľov**, ktoré vyplývajú z jej profilácie a odkazu zakladateľky I. detskej opatrovne na území bývalého Československa grófký Márie Terézie Brunswick. Česť a vďaka patrí tejto grófke za to, že vystihla špecifikum didaktiky materskej školy v jej počiatkoch: „*Tieto malé deti tak vyučujú, že ani nevedia, že sa učili, a celý čas trávia tak, že si myslia, že sa len hrali*“.

Profilácia materskej školy: „*Posolstvo, hodnoty a význam I. DO pre ďalšie generácie*“.
V súčinnosti s podmienkami školy a jej profiláciou sme si vytýčili **nasledovné ciele:**

Strategický cieľ: V súlade s cieľmi Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách a v rámci jeho kompetencií rozvíjať, spoznávať, uchovávať a odovzdávať naše kultúrne dedičstvo.

V nadväznosti na odkaz Márie Terézie Brunswick sa koncepcia materskej školy opiera o pozitívne dosiahnuté výsledky, tradície a posolstvo školy v týchto **čiasťkových cieľoch:**

- nezabúdať na národné tradície, bohatú kultúrnu minulosť a zvyky našich predkov, aplikovať regionálne reálie do všetkých výchovno-vzdelávacích zložiek;
- rozvíjať a upevňovať u detí národné povedomie a národnú hrdosť týkajúcu sa vzniku I. detskej opatrovne na Lazovnej ulici v Banskej Bystrici, aktívne sa zúčastňovať osláv sviatku „Dňa materských škôl na Slovensku“ a rozumieť jeho podstate;
- aktívne využívať konkrétne vzdelávacie aktivity zamerané na získavanie potrebných kompetencií súvisiacich s históriou vzniku I. detskej opatrovne;
- rozvíjať u detí vzťah a úctu k regiónu poznávaním významných udalostí, pamätných tabúl, osobností, dominant mesta, jeho histórie a prírodných krás;
- posilniť úctu ku kultúrnym a historickým hodnotám a tradíciám nášho mesta, vytvárať pozitívny vzťah k nášmu regiónu, ku krajine, rodine a ľuďom;
- pokračovať v realizovaní tradičných akcií v materskej škole, obohacovať ich o ďalšie príležitostné aktivity spojené s činnosťou v mestskej časti;
- spoločnými stretnutiami so staršími obyvateľmi, čítaním rozprávok, zberom literárneho, fotografického, vecného a ostatného historického materiálu priblížiť deťom život v minulosti;
- získavať poznatky z histórie našich predkov, spôsob života vrátane rôznorodosti historických, výrobných, remeselných činností a utvárať predstavu o pracovných činnostiach na historických pracovných nástrojoch a práce s prírodným materiálom (tkanie, navíjanie priadze, pranie, vyšívanie, šitie, pletenie, páranie peria...);
- priblížiť deťom detské ľudové hry, kolohry, piesne a tance, využívať ich v hrách, dramatických stvárneniach, v každodennom živote a pri príprave kultúrnych programov a podujatí;
- posilňovať úctu dieťaťa k národným hodnotám, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre.

4. Vlastné zameranie školy

Vízia materskej školy: Chceme byť rešpektovanou, konkurencieschopnou vzdelávacou inštitúciou, ktorej prioritou je poskytovanie kvalitných výchovno - vzdelávacích služieb postavených na dobrej spolupráci rodiny a školy. Chceme sa vyprofilovať na školu rodinného typu a v spolupráci s rodinou vytvárať podmienky na prežívanie šťastného detstva a položiť zmysluplný základ pre ďalšie roky života dieťaťa, ktoré bude pripravené pre život v spoločnosti.

Chodba za veľkými dubovými dverami prezrádza, že nejde o materskú školu všedného typu. Z vitrín na jej stenách, obsahujúcich vzácne dokumenty je možné zistiť, že jej založenie siaha ďaleko do minulosti a je spojené s menom M. T. Brunschwickovej. Od roku 1984 slúži budova po rozsiahlej rekonštrukcii opäť ako predškolské zariadenie. Objekt tvoria dve budovy spojené chodbou. Materská škola sa nachádza v centre mesta a disponuje štyrmi triedami s príslušným sociálnym zariadením a šatňami. Zloženie troch tried je homogénne, jedna je heterogénna. Nachádzajú sa tu tri spálne, preto deti I. a II. triedy majú spálňu spoločnú. Materská škola má vlastnú kuchyňu s jedálňou. Súčasťou materskej školy je aj školská záhrada. Od marca 2009 využívame na realizáciu pobytu vonku farskú záhradu.

V materskej škole realizujeme výchovu a vzdelávanie založenú na klasickej výučbe s inovatívnymi metódami a prostriedkami práce. Vo vzdelávacom programe našej materskej školy pod názvom „*Za poznáním a zábavou*“ aktívne využívame inovačné prvky projektu *Orava*, ako aj jeho charakterizujúci konštruktivistický prístup. V praxi aplikujeme prvky konštruktivismu, ktoré prirodzene stimulujú a konštruujú detské poznanie tak, že dieťa nemá pocit, že sa učí. Prístup k deťom je zameraný na detských prekonceptoch, na rozvoji kritického myslenia, podporuje autonómiu a identitu dieťaťa, ale tiež schopnosť prezentovať vlastný názor a rešpektovať názor iného. Učí kooperácii a vzájomnému rešpektu (Lopušná, 2006).

Materská škola je dlhodobo zapojená do projektov „**Zdravá škola**“ a „**Zeleninkové šialenstvo**“, ktorých podstatou je vytváranie zdravého prostredia v materskej škole a výchova detí ku zdravým životným návykom a zdravie podporujúcemu správaniu. Zväčša plníme dlhodobé ciele a jednotlivé čiastkové úlohy plníme priebežne počas celého školského roka, pričom vychádzame zo Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

Obsah ŠkVP „*Za poznáním a zábavou*“ dopĺňame:

a) implementáciou programov a projektov do VVČ:

Tréning fonematického uvedomovania podľa D. B. El'konina

Cieľ: Formovať u dieťaťa základný mechanizmus čítania na základe spoznávania zvukovej štruktúry materinského jazyka, rozvíjať osobnosť dieťaťa, jeho pozornosť, sebakontrolu a samostatnosť, kritické myslenie.

Program „Prvé krôčiky k hudbe“

Ciel': Rozvoj hudobného cítenia a vnímania, rozvoj prirodzenej zvedavosti u detí, práca s hudobnými nástrojmi Orffovho inštrumentára, rytmizácia riekaniek, slov, rytmizácia hudobného sprievodu k piesňam.

Predadaptačný program „Aby očka neplakali“

Ciel': Zoznámiť deti a ich rodičov s prostredím materskej školy a denným poriadkom ešte pred začiatkom pravidelnej dochádzky v nasledujúcom školskom roku. Realizovať s deťmi a rodičmi edukačné aktivity. Získať si dôveru detí a rodičov. Nadviazať primeranú komunikáciu medzi rodičmi a učiteľmi.

Adaptačný program „Aby očka neplakali“

Ciel': Poskytnúť dieťaťu možnosť absolvovať postupné, nenásilné začleňovanie do kolektívu. V spolupráci s rodinou vytvoriť dieťaťu podmienky pre úspešnú adaptáciu a prežívanie šťastného detstva, položiť zmysluplný základ pre ďalšie roky života.

Preventívny program detskej obezity pre MŠ „Zeleninkové šialenstvo“

Ciel': Upovedomiť verejnosť o nevhodnej nadváhe detí a narastajúcej obezite v rodinách. Podporovať prevenciu detskej obezity projektom v materských školách a zážitkovým spôsobom vzdelávať deti a učiť ich vnímať zdravý životný štýl.

Preventívny program „Kozmo a jeho dobrodružstvá“

Ciel': Rozvoj emocionálnej inteligencie, prosociálneho správania, spolupráce a empatie detí. Špecificky sa zameriava na problémy vyčleňovania, posmievania a fyzického ubližovania. Jednotlivé témy prinášajú pozitívny spôsob poznania vlastných emócií, stimulujú adekvátne správanie v konkrétnych situáciách. Pretavenie negatívnych tém do pozitívnych dosahuje preventívny program zážitkovými aktivitami zameranými na spoluprácu, inklúziu, empatiu a toleranciu.

Projekt „Technika hrou v predprimárnom vzdelávaní“

Ciel': Vzbudiť u detí záujem o techniku a prírodovedné odbory, podporiť celkovú technickú a vedeckú gramotnosť, zlepšiť schopnosť prijímať s porozumením základné poznatky vedy a techniky, uvedomiť si, ako prakticky ovplyvňujú život každého z nás.

b) realizáciou krúžkovej činnosti – Hravá angličtina:

Oboznamovanie s anglickým jazykom - implementácia základov anglického jazyka do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Ciel': Zoznámiť deti so základmi anglického jazyka. Viest' k deti k záujmu o cudzí jazyk s rešpektovaním každého dieťaťa. Dbat' ohľad na potreby a záujmy dieťaťa a naučiť ich komunikovať v anglickom jazyku pomocou jednoduchých vetných konštrukcií. Pomocou rôznych špecifických metód pomáhať deťom pri osvojovaní komunikačných zručností v cudzom jazyku.

c) napĺňaním obsahových celkov prostredníctvom ostatných aktivít - výcvikov:

Lyžiarsky výcvik

Cieľ: Správne zvládnutie základov a techniky lyžovania, dosiahnutie bezpečného ovládnutia lyži v primeranom lyžiarskom teréne optimálnou lyžiarskou technikou a rešpektovanie pravidiel správania sa lyžiara na zjazdovkách.

Plavecký výcvik

Cieľ: Správne zvládnutie základných plaveckých zručností (dýchanie, ponáranie, orientácia pod vodou, vznášanie, splývanie, skoky do nízkej a hlbkej vody). Napodobňovanie jednoduchých plaveckých pohybov (plávanie s pomôckami) a rešpektovanie pravidiel správania sa plavca v bazéne.

Kľúčové kompetencie detí rozvíjame prostredníctvom účasti na branno-turistických vychádzkach do prírody, tematických exkurziách, návštevách rôznych inštitúcií a účasťou na súťažiach a aktivitách. V edukačnom procese uplatňujeme progresívne metódy, ako je zážitkové učenie, rolové a inscenačné hry, pokusy, experimenty, tvorivú dramatikú ale prioritne skúsenostné učenie prostredníctvom praktických a manipulačných činností. Vo výchovnom pôsobení uplatňujeme prosociálny výchovný štýl. Podporujeme individualitu každého dieťaťa, posilňujeme úlohu hry a partnerský vzťah učiteľa a dieťaťa.

5. Učebné osnovy

Učebné osnovy sú zostavené z desiatich rámcových tematických blokov, ktoré sú spojené so skutočným životom detí v materskej škole. Učebné osnovy sa vypracúvajú na obdobie školského vyučovania (na 10 mesiacov školského roka). V čase letných prázdnin sa výchovno-vzdelávacia činnosť plánuje a realizuje formou voľných hier a hrových činností. Učebné osnovy sú vypracované tak, aby učiteľky neobmedzovali, ale ponechávali im voľnosť v ich prispôsobovaní sa individuálnym vzdelávacím potrebám detí. Medzi jednotlivými témami v rámci konkrétneho obsahového celku ale aj medzi ďalšími obsahovými celkami a ich témami sú vzájomné vzťahy a súvislosti. Pojmovo aj vzťahovo na seba nadväzujú a tým vytvárajú priestor na rozvíjanie poznatkového systému detí a na rozvíjanie a upevňovanie ich zručností, návykov a postojov.

V súlade s § 9 ods. 6 a 7 školského zákona *učebnými osnovami* Školského vzdelávacieho programu „*Za poznaním a zábavou*“ sú výkonové štandardy jednotlivých oblastí Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách. Do ŠkVP sú implementované projekty a programy, ktoré korenšponujú s profiláciou a víziou našej materskej školy, s prihliadnutím na vlastné osobitosti obsahu výchovy a vzdelávania, charakter výchovno-vzdelávacej činnosti a osobitosti učenia a učenia sa detí predškolského veku.

Vzdelávacie štandardy štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách majú z pohľadu viazanosti na obsahový celok v školskom vzdelávacom programe, voliteľnosti učiteľkou a plánovanie cielených vzdelávacích aktivít rôzny charakter a podľa toho sú spracované v dvoch skupinách:

1. Vzdelávacie štandardy úzko viazané na obsahové celky, zaradené v obsahových celkoch ako ich pevná súčasť.

2. Vzdelávacie štandardy dosahované priebežnými a bežnými dennými aktivitami bez potreby plánovať ich cielene v rámci vzdelávacích aktivít (**viď Príloha 6**).

Učebné stratégie a metódy výchovno vzdelávacej činnosti majú odporúčací charakter, vyjadrujú typický postup dosahovania výkonových štandardov v rámci obsahového celku. Učiteľky ich volia aj dopĺňajú vychádzajúc z reálnych potrieb a možností detí tak, aby zabezpečili podmienky pre ich aktívne a zmysluplné učenie sa.

Odporúčané učebné zdroje sú navrhnuté podľa reálnych podmienok a možností materskej školy. Učiteľka ich vhodne dopĺňa podľa aktuálnej dostupnosti. Uprednostňuje učebné zdroje umožňujúce a podnecujúce aktivitu detí a prirodzenú detskú zvedavosť.

5.1 Východiská plánovania výchovy a vzdelávania v materskej škole

Školský vzdelávací program „*Za poznaním a zábavou*“ je vypracovaný v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre predprimárne vzdelávanie, rešpektuje podmienky školy, vekové osobitosti detí a adekvátne návrhy od rodičov.

Východiská plánovania:

Výchovno-vzdelávaciú činnosť (ďalej VVČ), a vzdelávacie aktivity plánujeme týždenne. Výchovno-vzdelávací plán pre príslušný týždeň vypracúva učiteľka rannej zmeny aj pre kolegyňu popoludňajšej zmeny (po ich vzájomnej konzultácii). Obsah i forma plánu VVČ je plne v kompetencii každej učiteľky.

- Pri plánovaní dopoludňajších vzdelávacích aktivít zohľadňujeme rozvrhnutie vzdelávacích oblastí (ďalej VO) na časový úsek jedného mesiaca (podľa odporúčaného rozvrhnutia uvedeného v ŠVP), ktoré ponímame ako minimum. Nejde však o striktné, ale skôr o orientačné dodržiavanie uvedeného rozvrhnutia (napr. ak má byť podľa rozvrhnutia vzdelávacia oblasť zaradená štyrikrát a v niektorom mesiaci sa podarí zaradiť ju menej, v ďalších mesiacoch stav vyvážime, a naopak). Pre týždenné plánovanie frekvenciu zaradenia VO nestanovujeme, táto je výlučne na voľbe učiteliek. Tie pri plánovaní VVČ v konkrétnej triede vzájomne spolupracujú. V prípade, že sa v mesiaci vyskytnú voľné dni (dni pracovného voľna), ako aj školské jarné, jesenné a zimné prázdniny (kedy sa výchovno-vzdelávacia činnosť kvôli zlučovaniu tried plánuje a realizuje formou voľných hier detí), zaradený počet vzdelávacích oblastí na časový úsek jedného mesiaca sa úmerne skracuje. V čase letných prázdnin sa VVČ plánuje a realizuje výlučne formou voľných hier detí, a teda bez zohľadňovania odporúčaného rozvrhnutia vzdelávacích oblastí uvedeného v ŠVP.
- Plánovanie vzdelávacích oblastí v rámci popoludňajších vzdelávacích aktivít je plne v kompetencii učiteliek konkrétnych tried.
- Pri plánovaní vychádzame z poznania aktuálnej úrovne detí, rešpektujeme ich prirodzenú

variabilitu a ich sociokultúrne prostredie, ako aj pedagogické zásady.

- Plánujeme tematicky, témy výučby máme dané, podtémy si volia si ich učiteľky podľa vlastného uváženia a vzájomnej dohody na triede, pričom zohľadňujú záujmy a potreby detí. Časová ohraničenosť jednotlivých tém závisí od učiteliek, ktoré zohľadňujú záujem detí o konkrétne témy. Pri plánovaní aktivít na konkrétny týždeň si učiteľky vyberajú výkonové štandardy zo ŠVP, ktoré prispôbujú schopnostiam danej skupiny detí, pričom môžu (ale nemusia) využívať adaptácie VŠ jednotlivých VO vymedzené viacerými úrovňami dosahovania jednotlivých výkonov. VŠ môžu v prípade ich širšieho vymedzenia deliť, ale i spájať do logicky integrovaných celkov. Spravidla teda v rámci plánovania dochádza k vzájomnému prepájaniu vzdelávacích oblastí resp. k integrácii výkonových štandardov z niektorých VO.

6. Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie v materských školách sa uskutočňuje v slovenskom jazyku alebo v jazyku príslušnej národnostnej menšiny (§ 28 ods. 1 školského zákona).

7. Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole a jeho dĺžka

Na predprimárne vzdelávanie sa prijíma dieťa od troch rokov veku; výnimočne možno prijať dieťa od dovŕšenia dvoch rokov veku. Predprimárne vzdelávanie je povinné pre dieťa, ktoré dosiahlo 5 rokov vek do 31. augusta (§28 ods. 1 školského zákona). Povinné predprimárne vzdelávanie trvá jeden školský rok.

Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahne školskú spôsobilosť, bude pokračovať v plnení povinného predprimárneho vzdelávania ešte jeden školský rok za podmienok ustanovených v zákone (§ 28a ods. 3 školského zákona).

8. Stupeň vzdelania – profil absolventa

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného roka školského vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je **osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania**, ktoré vydáva materská škola k 30. júnu príslušného kalendárneho roka.

Tento doklad vydá riaditeľ materskej školy len dieťaťu, ktoré absolvovalo posledný rok vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole.

Ak dieťa, pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania v materskej škole povinné (§ 28a ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov), nedosiahne školskú spôsobilosť a pokračuje v plnení povinného predprimárneho vzdelávania, jeho vzdelávanie sa sústreďuje na odstránenie deficitov v rozvoji kľúčových kompetencií nevyhnutných na zvládnutie primárneho vzdelávania v základnej škole.

9. Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie, poldenná aj celodenná, sa v materskej škole uskutočňuje dennou formou. Denná forma výchovy a vzdelávania sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- a) v celom rozsahu vzdelávania zabezpečovaného materskou školou pre deti, ak sa vyhlási výnimočný stav, núdzový stav alebo mimoriadna situácia;
- b) v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa materskej školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetky deti;
- c) v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa materskej školy pre deti, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné, ak kvôli zdravotnému stavu alebo ziných závažných dôvodov (napr.: rodinné dôvody, ohrozovanie bezpečnosti a zdravia iných detí, ktoré sú účastníkmi výchovy a vzdelávania), nemôžu plniť povinné predprimárne vzdelávanie formou pravidelného denného dochádzania, najdlhšie počas troch po sebe idúcich mesiacov;
- d) v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však jeden mesiac, z dôvodov podľa § 150a ods. 2 školského zákona.

Povinné predprimárne vzdelávanie dieťa plní formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej štyri hodiny denne, okrem času školských prázdnin. Dieťa so zdravotným znevýhodnením môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie v rozsahu menej ako štyri hodiny denne za podmienok ustanovených zákonom (§59a ods. 5 školského zákona).

Výchova a vzdelávanie sa v materskej škole uskutočňuje prostredníctvom nasledujúcich foriem denných činností:

- hry a činnosti podľa výberu detí;
- zdravotné cvičenie;
- vzdelávacia aktivita;
- pobyt vonku;
- činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok).

Hry a činnosti podľa výberu detí sú spontánne alebo učiteľkou navodzované hry. Ich súčasťou je dopoludnia aj ranný filter prípadne aj ranný kruh. Hry a činnosti podľa výberu detí sú zaraďované ako samostatná organizačná jednotka počas prichádzania detí do materskej školy a odchádzania popoludní. Súbežne s nimi sa môžu uskutočňovať aj vzdelávacie aktivity. Pri navodzovaní obsahu hier a činností podľa výberu detí sa kladie dôraz na uplatňovanie ich individuálnych záujmov a potrieb.

Zdravotné cvičenie sa realizuje každý deň v určitom čase zásadne pred jedlom (spravidla pred desiatou) s podmienkou dodržiavania hygienických zásad (vo vyvetranej miestnosti, prípadne

vonku). Patrí k vopred plánovaným činnostiam. Môže sa zaradiť aj viackrát v priebehu dňa a môže sa realizovať tak v interiéri (herňa, telocvičňa), ako aj v exteriéri materskej školy (školský dvor, terasa, ihrisko a. i.).

Vzdelávacie aktivity sú aktivitami vzťahujúcimi sa na sprostredkovanie plánovaných vzdelávacích obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí. V rámci vzdelávacích aktivít sa vytvára nosný priestor na postupné dosahovanie výkonových štandardov. Vzdelávacie aktivity sa zaraďujú ako samostatná organizačná jednotka alebo môžu byť súčasťou všetkých ostatných denných činností. Sú realizované ako individuálne, skupinové alebo frontálne aktivity detí. Časové trvanie vzdelávacej aktivity musí rešpektovať schopnosti a potreby detí, ich vývinové osobitosti a zákonitosti psychohygieny.

Pobyt vonku plní okrem pedagogickej a rekreačnej aj významnú zdravotnú funkciu. Súčasťou pobytu vonku sú najmä spontánne pohybové aktivity, voľné hry podľa výberu detí a vychádzka mimo areálu materskej školy. V rámci pobytu vonku môžu byť zaradené aj vzdelávacie aktivity a zdravotné cvičenie tak, aby bol ponechaný dostatok času na spontánne hry a pohybové aktivity detí. Realizuje sa každodenne, skrátit', či úplne vynechať sa môže len z dôvodu mimoriadne nepriaznivých meteorologických podmienok. Ak sa pobyt vonku skrúti alebo nerealizuje, je potrebné zabezpečiť podmienky na pohybovú aktivitu detí v triede alebo telocvični (ak ju materská škola má).

Činnosti zabezpečujúce životosprávu

Stravovanie detí sa zabezpečuje v pevne stanovenom čase, pričom sa odporúča dodržať trojhodinový interval medzi podávanými jedlami (desiata, obed, olovrant). Čas podávania jedla sa stanovuje podľa podmienok prevádzky materskej školy. Odpočinok sa zaraďuje po obede, pričom jeho trvanie závisí od potrieb detí. Ležadlá musia byť zdravotne nezávadné. Minimálne trvanie odpočinku je 30 minút. Odpočinok v jednotriednej materskej škole, ako aj vo vekovo heterogénnych triedach, sa diferencuje podľa potrieb detí. Nesmie sa narúšať realizáciou krúžkovej činnosti.

Všetky formy denných činností detí usmerňujú kvalifikované učiteľky pre predprimárne vzdelávanie.

Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole je charakteristická flexibilitou striedania spontánnych a riadených činností. Formy denných činností sa realizujú súbežne alebo ako samostatné organizačné jednotky. Usporiadanie denných činností spracúva materská škola vo forme denného poriadku, ktorý:

- zabezpečuje vyvážené striedanie spontánnych hier a riadených činností;
- vytvára dostatočný priestor pre individuálne potreby a záujmy detí;
- zabezpečuje dodržiavanie zásad zdravej životosprávy (pravidelné stravovanie, dostatočný pobyt na čerstvom vzduchu, dostatočná pohybová aktivita a odpočinok);

- umožňuje poskytovanie podporných opatrení vo výchove a vzdelávaní podľa zákona (§ 145a a § 145b školského zákona) a katalógu podporných opatrení vydaným ministerstvom.

V triedach s poldennou výchovou a vzdelávaním sa denný poriadok upravuje vzhľadom na čas ich prevádzky.

10. Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Naša materská škola je otvorená vytváraniu podmienok pre inkluzívne vzdelávanie. Takéto vzdelávanie naplňuje ideu rovnosti šancí pre všetkých, rovnosti prístupu ku vzdelávaniu a zabezpečenie sociálnej inklúzie.

Deti, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné, sa spravidla zaraďujú do samostatnej triedy. Deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú deti so zdravotným znevýhodnením, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj deti s nadaním. Ich rozvoj si vyžaduje podporu, ktorá je náročnejšia a komplexnejšia, no napriek tomu sa zaraďujú do tried spolu s ostatnými deťmi. O zaradení dieťaťa so zdravotným znevýhodnením rozhodne riaditeľ materskej školy na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast a zariadenia poradenstva a prevencie a na základe vopred prerokovaného informovaného súhlasu zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia. O zaradení dieťaťa s nadaním rozhodne riaditeľ materskej školy na základe odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie a na základe vopred prerokovaného informovaného súhlasu zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia. Počet detí v triede môže byť znížený najviac o dve za každé dieťa so zdravotným znevýhodnením a dieťa s nadaním. Maximálny počet zaradených detí so zdravotným znevýhodnením a detí s nadaním v jednej triede sú dve.

Aby prostredie materskej školy bolo schopné poskytnúť inkluzívne vzdelávanie, berieme do úvahy nasledovné všeobecne platné princípy inklúzie vo vzdelávaní, ktoré je potrebné zohľadniť aj pri tvorbe školského vzdelávacieho programu:

- ✓ Vzdelávanie pre všetkých;
- ✓ Univerzálne a rovnaké vzdelávacie ciele (na výstupe vzdelávania);
- ✓ Diverzita a adaptabilita na úrovni presnej identifikácie a diferencovanosti vstupných podmienok a pokroku vo vzdelávaní;
- ✓ Adaptácia procesu a postupu podmienkam lokálnej komunity a jej potreby;
- ✓ Presah školských aktivít na lokálne aktivity a ich integrácia do činnosti školy;
- ✓ Intenzívny profesijný vývin podieľajúcich sa pedagogických zamestnancov.

Uvedené princípy sa konkretizujeme tak, aby boli zabezpečené nasledovné kritériá inkluzívneho vzdelávania:

a) Spravodlivosť a rovnosť v poskytovaní výchovy a vzdelávania

Všetky deti bez ohľadu na pohlavie, vierovyznanie, etnickú, jazykovú alebo kultúrnu príslušnosť, ekonomické zázemie a zdravotné znevýhodnenie alebo nadanie majú rovnaký prístup k vzdelávaniu.

b) Koordinované ciele a spolupráca

Zabezpečovanie inkluzívneho vzdelávania vyžaduje úzku a intenzívnu spoluprácu všetkých zainteresovaných a dobre štruktúrovaný tím, ktorý podporuje inkluzívnosť vo vzdelávaní. Každá materská škola zabezpečuje intenzívnu spoluprácu aj s rodičmi detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pričom rodičia, deti a ďalší odborníci vytvárajú koordinovaný tím, aby sa zabezpečili konkrétne potreby týchto detí. Každá materská škola má navyše poverenú konkrétnu osobu zodpovednú za koordináciu poskytovania komplexných služieb pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

c) Pripravenosť pedagogických zamestnancov materských škôl na inkluzívne vzdelávanie

Materská škola vytvára podmienky na to, aby všetci pedagogickí zamestnanci materských škôl boli schopní pedagogického diagnostikovania, a aby materská škola bola v úzkom kontakte s odborníkmi z príslušného zariadenia poradenstva a prevencie. Učiteľky materských škôl sú schopné pristupovať k týmto deťom individuálne a zabezpečovať ich zmysluplný individuálny rozvoj. Materská škola rovnako vytvára podmienky na intenzívnu spoluprácu a komunikáciu s rodičmi detí so zdravotným znevýhodnením a s nadaním.

d) Inkluzívne prostredie materskej školy

Materská škola dbá o to, aby v rámci svojich priestorov zabezpečila univerzálny dizajn rešpektujúci potreby detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a zabezpečila tak plnú participáciu detí na živote školy. Materská škola zároveň dbá aj o odbúranie všetkých bariér, ktoré by mohli narúšať proces inklúzie vo vzdelávaní. Okrem fyzických bariér ide aj o bariéry informačné a komunikačné. Prostredie je zabezpečené tak, aby v čo najväčšej miere spájalo všetky deti.

Uvedené princípy a kritériá inkluzívneho vzdelávania konkretizujeme v školskom vzdelávacom programe a v individuálnych vzdelávacích programoch v závislosti od konkrétnej a aktuálnej situácie, čo je spojené s pravidelnou modifikáciou a adaptáciou týchto programov podľa reálnych potrieb.

Dieťa so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu školy. Ak jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa školského vzdelávacieho programu, dieťa sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu vypracovaného v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa. Deťom so zdravotným znevýhodnením a deťom s nadaním sa v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami

zariadenia poradenstva a prevencie poskytujú podporné opatrenia. Materské školy sú povinné vytvárať inkluzívne prostredie pre všetky deti, vrátane detí cudzincov.

Od septembra 2023 nadobudne platnosť nový systém podporných opatrení, ktorý poskytuje podporu vo výchove a vzdelávaní každému dieťaťu a žiakovi s akýmkoľvek prekážkami. Takéto vzdelávanie napĺňa ideu rovnosti šancí pre všetkých, rovnosti prístupu ku vzdelávaniu a v konečnom dôsledku k zabezpečeniu sociálnej inklúzie. Jednotlivé podporné opatrenia reagujú na rozmanité výchovno-vzdelávacie potreby detí a žiakov a môžu mať dočasný i trvalý charakter. Na druhej strane odzrkadľovať môžu zdravotný stav, životné či iné podmienky, v ktorých sa dieťa nachádza.

Cieľom podporného opatrenia podľa § 145a ods. 2, písm. a) školského zákona - Poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní - je poskytnúť individualizovanú podporu a prispôbiť vyučovanie tak, aby sa zabezpečilo optimálne prostredie pre výchovu a vzdelávanie a rozvoj každého dieťaťa/žiaka. Podporné opatrenie reflektuje právo dieťaťa/žiaka na inkluzívnu výchovu a vzdelávanie, na individuálny prístup rešpektujúci jeho potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav. Podporné opatrenie je členené na základe možných vývinových a psychosociálnych oslabení. Oslabením sa rozumie znížená schopnosť, zručnosť alebo funkčnosť napríklad vykonávať pohyb, sústrediť sa, zmyslovo prijímať a spracúvať informácie a podobne. Oslabenie môže byť zapríčinené trvalými alebo dočasnými zmenami vo vývine dieťaťa/žiaka, ale aj vplyvom traumy, či nepriaznivej a ťažkej životnej situácie. Dané oslabenie môže mať dočasný, alebo trvalý charakter.

Jednotlivé “oslabenia” sú diferencované 7 do oblastí:

- pohybových schopností,
- zmyslového vnímania,
- kognitívnych schopností a exekutívnych funkcií,
- komunikačnej schopnosti,
- sociálnych zručností,
- emocionality,
- sebaobsluhy a autonómie.

Podporné opatrenie vyžaduje dôkladnú identifikáciu a porozumenie jednotlivých potrieb, schopností a vývinových špecifik detí, čo sa reflektuje do zvýšených požiadaviek a nárokov na spoluprácu medzi pedagogickými zamestnancami (učiteľmi, vychovávateľmi, pedagogickými asistentmi), školským podporným tímom, rodinami, zákonnými zástupcami, zamestnancami zariadenia poradenstva a prevencie a inými relevantnými zainteresovanými stranami.

Reformu reprezentuje Katalóg podporných opatrení (Katalóg) a jeho obsahom sú podporné opatrenia, ktoré sa viažu na spomínané rôzne výchovno-vzdelávacie potreby detí a žiakov.

Katalóg podporných opatrení

Podporné opatrenia sa vzťahujú na široké spektrum možných prekážok vo výchove a vzdelávaní detí v materskej škole. Dotýkajú sa nasledujúcich oblastí:

- úprav cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní,
- poskytovania výchovy a vzdelávania na základe úpravy obsahu výchovy a vzdelávania a hodnotenia výsledkov dosiahnutých deťmi a žiakmi vo výchove a vzdelávaní,
- rozvoja pohybovej schopnosti, zmyslového vnímania, komunikačnej schopnosti, kognitívnej schopnosti, sociálno-komunikačných zručností, emocionality a sebaobsluhy
- podpory dosahovania školskej spôsobilosti,
- poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy,
- doučovania alebo cieleného učenia na dosiahnutie najvyššieho individuálneho kognitívneho potenciálu dieťaťa a žiaka,
- skvalitnenia podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- osobitých foriem komunikácie dieťaťa so zdravotným postihnutím alebo žiaka so zdravotným postihnutím so školou alebo školským zariadením,
- podpory sociálneho zaradenia,
- pôsobenia pedagogického asistenta v triede,
- sebaobslužných úkonov čase výchovno-vzdelávacieho procesu,
- špeciálnych edukačných publikácií a kompenzačných pomôcok,
- úprav priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdania zručností,
- odstraňovania fyzických bariér v priestoroch školy alebo školského zariadenia a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní,
- diétného stravovania,
- prevencie na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencie výskytu rizikového správania,
- krízovej intervencie.

Podporné opatrenia sa deťom a žiakom poskytujú na základe zhodnotenia ich opodstatnenosti. Pre všetky deti na základe potrieb školy, bez nutnosti vystavenia vyjadrenia sú určené dve podporné opatrenia.

1. zabezpečenie činností na rozvoj pohybovej schopnosti, zmyslového vnímania, komunikačnej schopnosti, kognitívnej schopnosti, sociálno-komunikačných zručností, emocionality a sebaobsluhy (§145a, písm. c) zákona č. 245/2008 Z. z.) zodpovedajúce individuálnym potrebám daného dieťaťa,

2. zabezpečenie doučovania alebo cieleného učenia na dosiahnutie najvyššieho individuálneho kognitívneho potenciálu dieťaťa (§145 a, písm. f) zákona č. 245/2008 Z. z.) zodpovedajúce individuálnym potrebám daného dieťaťa.

Iná skupina podporných opatrení (celkovo desať) sa deťom poskytuje na základe zhodnotenia ich opodstatnenosti diagnostikou (pedagogickou, orientačnou alebo odbornou), a to na základe vyjadrenia školy (1. a 2. stupeň podporných úrovní v systéme poradenstva a prevencie) alebo zariadenia poradenstva a prevencie (3. - 5. stupeň podpornej úrovne v systéme poradenstva a prevencie). Posledná skupina podporných opatrení (deväť) je priamo spojená s odbornou diagnostikou špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb a je podmienená vyjadrením zariadenia poradenstva a prevencie.

Zariadenia poradenstva a prevencie môžu navrhnúť aj tie podporné opatrenia, ku ktorým sa vyjadruje škola alebo školské zariadenie (podporná úroveň 1. a 2. stupňa). Pri týchto podporných opatreniach poradenské zariadenie určí, či súvisia so ŠVVP. Diagnostika ŠVVP nie je v kompetencii školy.

Postup pri získavaní podporného opatrenia (ďalej PO)

Dieťa alebo žiak môže získať konkrétne podporné opatrenie v jednoduchom procese v zásade zhrnutých do štyroch krokov.

1. Zákonný zástupca žiada o vypracovanie Vyjadrenia na účel poskytnutia podporného opatrenia. Vyjadrenie na účel poskytnutia podporného opatrenia je vydané v nadväznosti na diagnostické vyšetrenie uskutočnené v škole - napr. pedagogický/odborný zamestnanec školy - alebo v školskom zariadení, napr. v ZPP, ktorým sa potvrdí/nepotvrdí potreba poskytnutia PO.
2. Učiteľ, školský špeciálny pedagóg alebo odborný zamestnanec školy alebo školského zariadenia vypracuje toto vyjadrenie, v ktorom odporučí konkrétne podporné opatrenia a ich rozsah a vyjadrenie poskytne žiadateľovi/zákonnému zástupcovi.
3. Žiadateľ, na základe spracovaného Vyjadrenia, požiada riaditeľa školy alebo školského zariadenia o poskytnutie podporných opatrení. PO možno požiadať riaditeľa školy len na základe Vyjadrenia na účel poskytnutia PO. Toto vyjadrenie môže byť samostatnou súčasťou správy z diagnostického vyšetrenia, ak závery vyšetrenia indikujú opodstatnenie priznania PO.
4. Riaditeľ školy alebo školského zariadenia zohľadní všetky podmienky školy (personálne, finančné, materiálno-technické, priestorové) na poskytnutie opatrenia a písomne sa vyjadří k jeho poskytnutiu.

11. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu berieme ohľad na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa a uplatňujeme podporné opatrenia v rozsahu a intenzite, ktorá zodpovedá jeho potrebám. Berieme ohľad na úroveň osvojovania si slovenského jazyka a na ďalšie individuálne osobitosti dieťaťa – cudzinca. Podporné opatrenia sú zamerané na:

- a) uplatňovanie personalizovaného a diferencovaného prístupu úpravou cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní;
- b) podporu na osvojovanie si štátneho (slovenského) jazyka;

- c) využívanie kompenzačných a špeciálnych edukačných pomôcok;
- d) identifikáciu potrieb, prekážok a bariér vo výchove a vzdelávaní formou pedagogickej diagnostiky.

Predprimárne vzdelávanie detí cudzincov sa zameriava na rozvíjanie elementárnych základov:

- ✓ komunikačných kompetencií,
- ✓ matematických kompetencií a kompetencií v oblasti vedy a techniky,
- ✓ digitálnych kompetencií,
- ✓ kompetencií učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť,
- ✓ sociálnych a personálnych kompetencií,
- ✓ občianskych kompetencií,
- ✓ pracovných kompetencií.

Osobitosťou výchovno-vzdelávacej činnosti je aj osvojovanie si základov slovenského jazyka ako L2, tak, aby deti cudzincov mali dostatočné a veku primerané komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku a ich podpora pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka v národnostnej materskej škole podľa katalógu podporných opatrení, ktorý vydáva ministerstvo.

12. Vnútny systém kontroly a hodnotenia detí

Cieľom hodnotenia detí je posudzovanie a posúdenie aktuálnej úrovne rozvoja osobnosti dieťaťa v jednotlivých oblastiach, ktoré je využité pre ďalšie plánovanie výchovno – vzdelávacej činnosti za účelom ďalších pozitívnych rozvojových zmien. Hodnotenie je prevažne pozitívne orientované, vyhýbame sa deficitnému modelu.

Kontrola a hodnotenie detí predstavuje systematické zhromažďovanie, triedenie a vyhodnocovanie údajov podľa určitých kritérií. Základnou stratégiou v edukačnej realite materskej školy je *detské portfólio* ako autentická a individualizovaná forma pedagogického diagnostikovania a hodnotenia zároveň. Dieťa je porovnávané s úrovňou vlastných možností a schopností alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom v predchádzajúcom období. Meradlom úrovne výkonu je súbor autentických ukážok prác dieťaťa. Pomáha *dieťaťu* dozvedieť sa o svojich úspechoch, získať komplexný obraz o sebe a hľadať cesty k odstráneniu prípadných nedostatkov; *učiteľovi* diagnostikovať slabé a silné stránky dieťaťa, zistiť štýl jeho učenia sa, posúdiť progress v osobnostnom rozvoji a získať repropetívny obraz o svojej pedagogickej činnosti; *rodičovi* dozvedieť sa o úspechoch dieťaťa, získať obraz o jeho aktuálnych vedomostiach, schopnostiach a zručnostiach, ale aj predstavách a želaniach, poznať slabé i silné stránky jeho osobnosti. Na vnútny systém kontroly a hodnotenia detí sú komplexne využívané viaceré metódy a prostriedky ako sú: *analýza produktov detských prác, analýza pracovných i záznamových listov, dotazníky, rozhovory, problémové učenie, zážitkové učenie, dialóg, praktická činnosť, manipulačná činnosť, tvorivá dramatika, experimentálne metódy a iné.*

Pri hodnotení detí je potrebné uplatňovať pedagogický takt a zamerať sa na individuálny pokrok dieťaťa. Neoporovnávať deti navzájom a nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných.

Dôležité je rešpektovať právo dieťaťa na omyl. Kontrola a hodnotenie detí prebieha priebežne a sústavne, čím sa zabezpečí nielen včasné riešenie vzniknutých problémov, ale najmä možnosť predchádzať im a pochvalou usmerňovať deti na ceste k vytýčeným cieľom. V rámci spolupráce, po písomnom súhlase zákonného zástupcu dieťaťa, posúdi školskú pripravenosť Centrum poradenstva a prevencie v Banskej Bystrici.

13. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Riadenie výchovno-vzdelávacieho procesu a zodpovednosť za jeho kvalitu je jednou zo základných povinností vedenia školy, ktorá vyplýva zo zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Povinnosť hodnotiť pedagogických zamestnancov vyplýva zo zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení neskorších predpisov.

Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov MŠ je orientovaný predovšetkým na zvyšovanie kvality výchovno-vzdelávacej činnosti, cieľov stanovených v ŠkVP a ďalších operatívnych alebo dlhodobých úloh. Autoevalvácia MŠ je zameraná na hodnotenie a zlepšovanie podmienok a kvality. Využívané sú najmä:

- a) sebahodnotenie a sebareflexia pedagogického zamestnanca formou sebareflexívneho dotazníka,
- b) hodnotenie pedagogického zamestnanca spolupracovníkmi – formou vzájomných pedagogických pozorovaní,
- c) hodnotenie pedagogického zamestnanca deťmi – formou kresby a následného rozhovoru,
- d) hodnotenie pedagogického zamestnanca rodičmi - formou dotazníka.
- e) hodnotenie pedagogického zamestnanca riaditeľom – formou hospitácií, analýzou pedagogickej dokumentácie, hodnotiaceho rozhovoru.

Konkrétne zameranie kontrolnej činnosti zamestnancov je rozpracované v ročnom pláne vnútornej kontroly školy vypracovanom v súlade s vyššie uvedenými zákonmi. Interná školská kontrola kvality materskej školy je zameraná na všetkých pedagogických i nepedagogických zamestnancov. Vnútorý systém kontroly v personálnej oblasti predchádza hodnoteniu zamestnancov. Hodnotenie zamestnancov predstavuje racionálne a systematické komparovanie požiadaviek jednotlivých pracovných činností a spôsobilostí zamestnancov s tým, či dokážu úspešne vykonávať zverené úlohy.

14. Požiadavky na profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov

*„Učiteľ učí do tých čias, kým sa vzdeláva.
Akonáhle sa prestane vzdelávať, učiteľ v ňom umiera“.*

V zmysle § 4 ods. 1 písm. i. a j. zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v nadväznosti na vyhlášku č. 361/2019 Z. z. o vzdelávaní v profesijnom rozvoji je pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec povinný udržiavať a rozvíjať svoje profesijné kompetencie a absolvovať aktualizčné vzdelávanie.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 138/2019 je *profesijný rozvoj* proces

- a) rozvíjania, prehľbovania, zdokonaľovania a rozširovania profesijných kompetencií;
- b) získavania profesijných kompetencií na výkon špecializovaných činností alebo na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca alebo na výkon činnosti vedúceho odborného zamestnanca;
- c) získavania profesijných kompetencií vyššieho kariérového stupňa;
- d) overovania profesijných kompetencií na zaradenie do vyššieho kariérového stupňa;
- e) získania vzdelania na splnenie kvalifikačných predpokladov na výkon ďalšej pracovnej činnosti alebo
- f) využívania a hodnotenia získaných profesijných kompetencií.

V § 40 ods. 2 a ods. 3 sa uvádza, že profesijný rozvoj je potrebné uskutočňovať podľa profesijných štandardov a v súlade so súčasným vedeckým poznaním, odbornými a spoločenskými požiadavkami na výkon pracovnej činnosti, prípadne prostredníctvom vzdelávania, tvorivej činnosti súvisiacej s výkonom pracovnej činnosti, najmä činnosti vedeckej, výskumnej, publikačnej, alebo umeleckej. Významnú mieru tvorí sebvzdelávanie a výkon pracovnej činnosti.

Pedagogickým a odborným zamestnancom sa odporúča:

- ✓ Využívať ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov na nácvik zručností a osvojenie si prosocionálneho výchovného štýlu.
- ✓ Zúčastňovať sa metodických podujatí a kurzov s týmto zameraním a získané poznatky tvorivo aplikovať v praxi pri priamej práci s deťmi a pri poskytovaní konzultácií rodičom a kolegyňam.
- ✓ Systematicky vyvíjať väčšiu aktivitu v individuálnom vzdelávaní na interaktívnej tabuli formou samostatného štúdia pedagogickej tlače, pedagogickej literatúry, knižnice v materskej škole, atď.
- ✓ Skvalitňovať svoju prácu doplnením si vedomostí v nových trendoch vo vývoji chápania, plánovania a realizovania predprimárnej edukácie prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích inštitúcií.

V zmysle § 40 písm. 4 zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch sa profesijný rozvoj riadi podľa plánu profesijného rozvoja, ktorý vyplýva zo zamerania školy. Plán profesijného rozvoja je vydaný riaditeľom školy po prerokovaní v pedagogickej rade, so súhlasom zamestnancov a po schválení zriaďovateľom. Plán profesijného rozvoja počas jeho platnosti je doplňaný a menený v súlade s aktuálnymi potrebami školy.

Informačné zdroje:

Dodatok č.3, ktorým sa mení a zosúladuje so znením školského zákona ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách schválený MŠ VVaŠ SR pod číslom 2016 – 17780/27322:1-10A0 s platnosťou od 1.9.2016 a schválilo MŠ VVaŠ SR dňa 30.8.2022 pod číslom 2022/10933:4-A2140 ako súčasť ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách s účinnosťou od 1.9. 2022.

Dodatok č.2, ktorým sa mení a zosúladuje so znením školského zákona ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách schválený MŠ VVaŠ SR pod číslom 2016 – 17780/27322:1-10A0 s platnosťou od 1.9.2016 a schválilo MŠ VVaŠ SR dňa 24.8.2023 pod číslom 2023/10619:3-A2140 ako súčasť ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách s účinnosťou od 1.9. 2023.

LOPUŠNÁ, A. 2006. Využitie prvkov konštruktivismu v predškolskej edukácii. In *Predškolská výchova*. ISSN 0032-7220, 2006 / 07, Roč. LXI, č. 3, s. 33 - 45.

KOLEKTÍV AUTOROV: Metodika predprimárneho vzdelávania. Bratislava: EXPRESPRINT s. r. o., Partizánske, 2011. ISBN 978-80-968777-3-7

Manuál Predprimárne vzdelávanie detí. 2022. Bratislava: MŠ SR, 2022

HAJDÚKOVÁ, V. a kol. 2009: Metodika na tvorbu školských vzdelávacích programov pre materské školy. Bratislava : ZING PRINT, 2009. ISBN 978-80-8052-341-1

Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách, 2015.
Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

Vyhláška MŠ SR č. 361/2019 Z. z. o vzdelávaní v profesijnom rozvoji

Zákon č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmenách a doplnení niektorých zákonov

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-cinnosti-na-rozvoj-pohybovej-schopnosti-zmysloveho-vnimania-komunikacnej-schopnosti-kognitivnej-schopnosti-socialno-komunikacnych-zrucnosti-emocionality-a-sebaobsluhy/>

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-doucovania-alebo-cieleneho-ucenia-na-dosiahnutie-najvyssieho-individualneho-kognitivneho-potencialu-dietata-alebo-ziaka/>